

Korte studies in Mattheüs (132)

De Bergrede (37)

Een belangrijk onderdeel in het gebed des Heeren is de vergeving van de schulden.

'En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven.' (Mat. 6:12).

Het Griekse woord voor 'vergeven' betekent letterlijk 'wegzenden' en vandaaruit ook 'laten gaan' of 'achterlaten'. Bijvoorbeeld:

'Toen LIET de duivel Hem GAAN; en zie, engelen kwamen en dienden Hem.' (Mat. 4:11).

'Zij LIETEN meteen de netten ACHTER en volgden Hem.' (Mat. 4:20).

1.

De vergeving van de schulden krijgt na het gebed wat extra uitleg door de Heere. Daar volgt als het ware een toelichting.

'Want als u de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader u ook vergeven. Maar als u de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal uw Vader uw overtredingen u ook niet vergeven.' (Mat. 6:14, 15).

Merk op dat de volgorde hier anders is dan in Efeze 4:32.

'Laat alle bitterheid, woede, toorn, geschreeuw en laster van u weggenomen worden, met alle slechtheid, maar wees ten opzichte van elkaar vriendelijk en barmhartig, en vergeef elkaar, zoals ook God in Christus u vergeven heeft.' (Ef. 4:32)

Hier is het elkaar vergeven omdat God je in Christus vergeven heeft. In het gebed des Heeren is het een gebed om vergeving, zoals de bidders ook anderen vergeven.

Het verschil zit hem natuurlijk in de aangesprokenen en de achtergrond waartegen elk van deze dingen gesproken werd. De bidders van het gebed des Heeren, bidden om het Koninkrijk en zij vragen om vergeving, reiniging, om het Koninkrijk binnen te mogen gaan. De bidders zijn de zaligen uit het begin van de Bergrede en zij vergeven hun vervolgers, maar zijn zich terdege bewust van hun eigen schulden ten opzichte van God. Paulus dringt bij de Efeziërs aan op vergevingsgezindheid jegens elkaar, de leden van het Lichaam, omdat zij in het besef leven van hun volledige vergeving in Christus door God.

De bidders van het gebed des Heeren baden om vergeving en konden niet zeggen dat zij reeds vergeving van hun schulden hadden ontvangen. Dat konden zij niet omdat het grote heilsfeit, dat de basis van de vergeving van de zonden is, nog niet had plaatsgevonden: de kruisiging van Christus. Bedenk dat zij nog leefden onder de wet. Het concept van vergeving was hun natuurlijk niet onbekend, maar feitelijk wisten zij dat zij het nog moesten doen met de ceremoniën. Maar weinigen zullen nog begrepen hebben hoe God op een rechtvaardige wijze de vergeving van hun zonden zou bewerkstelligen. Ook hier kunnen we weer terugvallen op Ezechiël 36. God belooft daar dat zij gereinigd zouden worden en een nieuw hart zouden krijgen. Dat en hoe God Zelf in Christus dit alles zou bewerkstelligen konden maar weinigen nog bevatten.

De Efeziërs leefden na het kruis en de opstanding. Voor hun roeping was vergeving niet een doel, maar de basis.

'In Hem hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de overtredingen, overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade.' (Ef. 1:7).

De rijkdom van Zijn genade heeft hen vergeven en gaat hun leren wat er ‘in Christus’ nog meer voor hen te krijgen is.

Voor de zaligen uit de Bergrede is vergeving der zonde als het ware het recht om het Koninkrijk binnen te gaan. Voor de leden van het Lichaam is de vergeving van de zonden hen in Christus gegeven en is het de basis om overeenkomstig hun roeping waardig te wandelen.

Dit verschil is belangrijk. We kunnen en mogen Mattheüs niet verwarren met Paulus. Mattheüs schreef hoofzakelijk over dingen die onder de wet plaatsvonden. Paulus schreef na de dood en de opstanding van Christus voor gelovigen in Christus. We hoeven de een niet meer of minder te achten dan de ander; zeker niet. Het is een kwestie van de uitdeling waaronder mensen leefden. Voor onze eigen lering is het goed om die zaken te scheiden en te onderscheiden.

2.

Om het gebed van de bidders van het gebed des Heeren wat nader toe te lichten val ik terug op het gebed van Daniël in Daniël 9. Daniël was, net als Ezechiël, ook in ballingschap en hun profetieën zijn dus min of meer van gelijke datum. Hoogst waarschijnlijk hebben zij elkaar gekend en misschien ook wel ontmoet.

Daniël bad en deed belijdenis. (Dan. 9:4). Hij deed belijdenis van de zonden en overtredingen van zijn volk. De wandaden van Israël hadden hen in ballingschap gebracht. Het gehele gebed van Daniël staat in de ‘wij-vorm’. Het is niet zozeer een belijdenis van zijn persoonlijke zonden, maar van de zonden van de gehele gemeenschap van Israël. Israël, als volk, had gezondigd tegen de Heere en iedereen werd daarbij ingesloten. Ook Daniël en de andere rechtvaardigen baden: ‘vergeef ons onze zonden’.

‘Heere, bij ons staat de schaamte op het aangezicht, bij onze koningen, bij onze vorsten, bij onze vaders, omdat wij tegen u gezondigd hebben.’ (Dan. 9:8).

Als we naar de geschiedenis van Daniël kijken, kunnen we toch nauwelijks zeggen dat bij hem persoonlijk het schaamrood op de kaken hoefde te staan. In de moeilijkste omstandigheden stond hij pal voor de waarheid en onderging hij het lijden. Bedenk op welke wijze hij in de leeuwenkuil was terecht gekomen. (Dan. 6).

Daniël deed ook niet zozeer belijdenis van persoonlijke zonden, maar van de zonden van het gehele volk, waardoor het koninkrijk verbeurd was verklaard en het gehele volk uit het land was geworpen. En Daniël was daarbij inbegrepen. Elke rechtvaardige Israëliet kon, ja, moest bidden: ‘vergeef ons onze schulden’.

In zijn gebed pleit Daniël ook op het karakter van de Heere, op Wie Hij is; hij noemt daarbij de vergevingsgezindheid van God.

‘Bij de Heere, onze God, zijn de barmhartigheden en de vergevingen¹.’ (Dan. 9:9).

Hij eindigt zijn intense gebed ook met vergeving. Hij pleitte voor de vergeving van alle wandaden van zijn volk. In dat licht moeten we ook het gebed des Heeren lezen als het gaat om ‘vergeef ons onze schulden.’

‘Heere, luister. Heere, vergeef. Heere, sla er acht op en doe het, wacht niet langer – omwille van Uzelf, mijn God. Over Uw stad en over Uw volk is immers Uw Naam uitgeroepen.’ (Dan. 9:19).

¹ Dit is de letterlijke vertaling van het vers.